Väkevä Jouni 23.10.2015 69/15/L/A

Eduskunta
Maatalousjaosto

Asiantuntijakuuleminen 23.10.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 30/2015) valtion talousarvioksi vuodelle 2016 – metsätalouteen liittyvät kysymykset

1 Metsäteollisuuden näkökulma

Metsäteollisuus ry arvioi ensi vuoden talousarviota teollisuuden raaka-ainehuollon turvaamisen näkökulmasta. Metsäpolitiikan tavoitteena tulee olla kilpailukykyisen kotimaisen puun saatavuuden varmistaminen sekä lähiajan nopeasti kasvavaan puuraaka-aineen tarpeeseen että pitkällä tähtäimellä. Riittävä puun tarjonta ja luottamus kilpailukykyisen kotimaisen raaka-aineen saatavuuteen on ratkaiseva tekijä, kun tarkastellaan metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä ja laajentamismahdollisuuksia Suomessa tulevaisuudessa.

Metsäteollisuus on käynnistänyt useita investointiprojekteja, joiden rakentaminen on parhaillaan käynnissä. Ne tulevat lisäämään puuraaka-aineen tarvetta suoraan noin 6,5 miljoonalla kuutiometrillä vuoteen 2017 mennessä. Puun tarpeen kasvu kohdistuu erityisesti havukuitupuuhun. Kuitupuun kysynnän kasvu heijastuu myös tukkipuun käyttöön, minkä seurauksena kotimaisen puun hakkuiden arvioidaan kasvavan kaikkiaan lähes 10 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa.

Lisäksi julkisuuteen on tuotu muitakin selvitysvaiheessa olevia hankkeita, jotka yhteenlaskettuna tulisivat toteutuessaan edelleen lisäämään puun tarvetta edellä mainitun lisäksi reilulla 10 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa.

Kansallisen metsästrategia 2025:n tavoitteena on kotimaisen puun käytön lisääminen. Hallitusohjelman tavoitteena on lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Jotta nykyisiä metsävaroja pystytään hyödyntämään paremmin, on metsäpolitiikan keinoin parannettava puun markkinoille tuloa ja edistettävä puumarkkinoiden toimintaa. Puunjalostuslaitosten raaka-ainehuollon tulee toimia kaikissa suhdanteissa, jotta turvataan kotimaisen raaka-aineen jalostushyödyt ja sektorin tuomat vientitulot kansantalouteen. Puun käytön kasvun myötä on

panostettava myös puun tuotantoon, jotta kestävien hakkuiden tasoa voidaan tulevaisuudessa edelleen nostaa.

2 Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2016

2.1 Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen

Puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen eli metsänhoitoon ja perusparannustöihin esitetään noin 55,2 milj. €:n rahoitusta. Rahoituksen tarpeeksi uudistetun KEMERA-lain mukaisiin työlajeihin arvioitiin 68 milj. € ennen tehtyjä leikkauspäätöksiä. Metsäteollisuus pitää tehtyjä leikkauspäätöksiä valitettavina. Olennaista on valita oikeat keinot säästöjen toimeenpanolle.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee parhaillaan hallituksen esitystä KEMERA-lain muutoksista, joilla säästöpäätökset pannaan toimeen. Luonnoksen mukaan säästöjä haetaan muun muassa lopettamalla tuki juurikäävän torjuntaan, laskemalla eri työlajien tukitasoja sekä kiristämällä tukikelpoisen kohteen kriteerejä.

Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan säästöjä ei tule panna toimeen poistamalla tuki juurikäävän torjuntaan (säästö noin 7 milj. €). Tämän merkittävän taudinaiheuttajan leviämistä estetään tehokkaimmin nykyisellä toimintamallilla, jossa toimijoiden lisäksi valtio osallistuu torjunnan kustannuksiin. Esitetty torjunnan muuttaminen lakisääteiseksi siirtäisi kustannukset kokonaisuudessaan metsänomistajien, teollisuuden ja korjuuyrittäjien maksettavaksi. Tukipolitiikan muutos tulisi johtamaan siihen, että talviaikaan hakattavien kohteiden tarjonta kasvaisi ja kesäaikaan hakattavien kohteiden tarjonta vähenisi. Muutos kärjistäisi metsätalouden kausivaihtelua, jota tulisi kaikin keinoin pyrkiä tasoittamaan.

On myös huomattava, että juurikäävän torjunnan tukeminen on perusteltua sen laaja-alaisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Hyödyt koituvat yksittäisen maanomistajan lisäksi myös naapurimetsien hyväksi ja vaikutukset ulottuvat pitkälle seuraaviin metsänomistajasukupolviin.

Metsäteollisuuden mielestä tarvittavat KEMERA:n säästöt tulisi toteuttaa ensisijaisesti leikkaamalla metsänhoitotöiden tukitasoa, kuten nuorten metsien hoidon ja osin myös taimikoiden varhaishoidon tukea. Työlajit ovat välttämättömiä puuston tulevan kehityksen kannalta mutta on huomattava, että ne kuuluvat normaaliin metsänkasvatusketjuun ja ovat metsänomistajalle joka tapauksessa kannattavaa toimintaa. Metsänomistajien aktivointiin tarvittava kannustevaikutus saavutetaan myös alemmalla tukitasolla.

Markkinavetoinen ohjauskeino on metsäpalvelumarkkinoiden kehittäminen ja palvelutarjonnan lisääminen. Tavoitetta voidaan edistää tehostamalla

julkisin varoin kerätyn metsävaratiedon ja muiden metsätaloutta palvelevien tietojen käyttöä. Jatkossa on tarkasteltava muun muassa voimassa olevaa lainsäädäntöä, joka jarruttaa tietojen hyödyntämistä.

Suomen metsäkeskuksella on keskeinen rooli metsävaratietojen hyödyntämisen tehostamisessa. On tärkeää, että uusien sähköisten palvelujen rakentamiseen tarvittavat resurssit turvataan. Hallitusohjelman kärkihankerahoituksen suuntaaminen aiheeseen on tervetullutta. Valmisteilla olevien hankkeiden avulla voidaan ottaa merkittävä harppaus metsävaratiedon hyödyntämisessä ja metsätalouden digitalisaatiossa.

Pitkällä tähtäimellä tavoitteena tulee olla metsänomistusrakenteen parantaminen tavalla, joka mahdollistaa ammattimaisen ja aktiivisen metsätalouden harjoittamisen. Tavoitteeseen pääseminen mahdollistaisi tukijärjestelmistä luopumisen tulevaisuudessa.

2.2 Metsäluonnon hoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämisen rahoitusta (KEMERA-rahoituksen METSO-ohjelmaan kohdistuva momentti) esitetään pienennettäväksi kuudesta miljoonasta eurosta noin kolmeen miljoonaan euroon. Esitetty leikkaus ei mahdollista METSO-ohjelman määräaikaisille ympäristötukisopimuksille ja luonnonhoitohankkeille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi on huomattava, että METSO:n rahoitukseen kohdistuu huomattavat noin 70 %:n leikkaukset ympäristöministeriön hallinnonalalla, josta suurin osa ohjelmaan varatusta rahoituksesta kertyy.

Metsäteollisuus katsoo, että on tärkeää turvata kummankin ministeriön hallinnonalalla METSO-ohjelman rahoitus ja jatkuminen myös taloudellisesti niukkana aikana, jotta toimivaa ja monipuolista ohjelmaa voidaan toteuttaa jatkossakin riittävässä laajuudessa. Kuten muukin luonnonsuojelun rahoitus, tulee METSO:n resurssit kohdistaa aiempaa tarkemmin monimuotoisuuden kannalta keskeisimpiin kohteisiin.

Jouni Väkevä
kotimaan metsäasioiden päällikkö
Metsäteollisuus ry